

KURJER ZAGŁĘBIA

Redakcja i Administracja otwarte od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wieczorem. W niedziele i święta od 9-ej do 11-ej godz rano

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, ul. Dęblińska Nr. 7.

Zmiana na tronie austriacko-węgierskim.

Cesarz Karol I. — Cesarzowa Zyta.

zaufanie, jakim ludy monarchii otaczają koronę. Ten spadek udzielił mi sił do spełnienia obowiązków mojego dostojnego i trudnego urzędu władcy.

Przeniknięty wiarą w niezniszczalną siłę życiową Austro-Węgier, ożywiony wewnętrzną miłością dla moich ludów, pragnę oddać całą moją miłość i całą moją siłę na usługi tych wysokich zadań.

KAROL m. p.
von Körber m. p.

Cesarz Karol I—Król Karol IV.

Karol Franciszek Józef, jako opanujący, przybierze niezawodnie imię Karola, tem tylko imieniem podpisał proklamację i pismo odręczne do prezesów ministrów dr. Koerbera i hr. Tiszy. Jako cesarz Austrii byłby zatem Karolem I, a jako król węgierski Karolem IV. Pierwszym królem węgierskim tego imienia był Karol andegaweński, drugim władcą Węgier był Karol V z Neapolu, a trzecim Karol VI, Habsburg.

Przysięga na konstytucję.

Według artykułu 8-go z dnia 21-go września 1867 r. cesarz jest zobowiązany do złożenia przysięgi na konstytucję, a posłowie wzajemnie ponawiają swą przysięgę.

Tej sprawy dotyczy pismo odręczne cesarza do prezesa ministrów dr. Koerbera, które brzmi:

„Kochany dr. Koerberze! Pomny na obowiązek złożenia przysięgi w myśl artykułu 8-go ustawy z dnia 21 września 1867 r. o wykonaniu rządów, o-

czekują propozycji pańskich co do wykonania tego przepisu”.

Pismo to ogłasza urzędowa „Wiener Zeitung”.

Franciszek Józef.

Zmarły ces. Franciszek Józef urodził się 18-go sierpnia 1830 roku, jako syn arcyksięcia Franciszka Karola (drugiego syna ces. Franciszka II) i Doroty Zofii królowny bawarskiej.

Jako młodzieniec 18-letni, arcyksiążę Franciszek Józef mianowany został w kwietniu roku 1848 namiestnikiem Czech, a kiedy książę Schwarzenberg stanął na czele ministerjum austriackiego, arcyksięcia Franciszka Józefa ogłoszono w dniu 1 grudnia 1848 r. w obozie pod Olomuńcem pełnoletnim, a nazajutrz, kiedy cesarz Ferdynand I abdykował, a jedyny brat tegoż Franciszek Karol rzekł się następstwa tronu, ogłoszony został cesarzem Austrii i królem Węgier i Czech.

Pierwsze lata panowania były nader pomyślne. Zwycięska kampania włoska pod wodzą feldmarszałka Radetzky'ego, stłumienie (z pomocą Rosji) długiego i szczęśliwie dla Węgier rozpoczętego powstania (1849), nareszcie wpływy reakcji, pod wodzą ks. Schwarzenberga, Bacha i in. ugruntowały na pewien czas władzę w duchu zupełnego absolutyzmu.

W tych czasach (1853) spełniono pierwszy zamach na cesarza w Wiedniu u nieistniejącej dziś bramy Karyńskiej (Kaertner Tor). Węgier Libeny ranił

Julja z Orlichów Fabian

po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu dnia 24 listopada 1916 roku przeżywszy lat 63.

Wyprowadzenie zwłok z mieszkania do kościoła w Strzemieszycach i na cmentarz odbędzie się dnia 26 b. m. o godzinie 1-ej po południu o czym zawiadamiają pograżeni w głębokim smutku

1627 Mąż, córka, synowie, zięć i wnuczki.

Nowy cesarz.

Po zgonie Franciszka Józefa korona austriacka i węgierska przypada w udziale arcyksięciu Karolowi Franciszkowi Józefowi, który w r. 1914 po tragicznej śmierci swego stryja arcyk. Franciszka Ferdynanda uznany został za następcę tronu.

Nowy cesarz jest synem arcyksięcia Ottona, zmarłego w r. 1906 i królowej Saskiej Marii Józefy, wnukiem zaś rodzzonego brata cesarza Franciszka Józefa I, arcyksięcia Karola Ludwika.

Urodził się d. 17-go sierpnia 1887 roku, liczy więc obecnie trzydziesty rok życia.

Otrzymał w domu rodzicielskim staranne wychowanie i zdawszy egzamin publiczny, arcyksiążę Karol Franciszek Józef wstąpił do wojska, jako podporucznik dragonów. Wkrótce otrzymał stopień rotmistrza.

W 1911 roku ożenił się z Zytą, księżniczką Bourbon - Parma (ur. w 1892 r.), w 1912 został ojcem pierwszego (obecny następca tronu: Karol Franciszek Oito) w 1914 r. drugiego syna. W 1912 r. stał garnizonem przesyłając pół roku w Kolomyi. Dzięki temu obeznał się ze stosunkami Galicji, którą wtedy zwiedził całą gruntownie.

W wojnie obecnej arcyksiążę Karol Franciszek Józef wziął czynny udział. Z początku dowodził dywizją, a potem armią w stopniu generała-pułkownika.

Wśród huku armat młody cesarz Karol I — podobnie, jak jego dziadek Franciszek Józef w 1848 r. — rozpoczął rządy...

Młody monarcha wydał następującą odezwę do narodu:

Do moich ludów!

Głęboko wzruszony i wstrząśnięty staje wraz z rodziną moją, wraz z wiernymi ludami, u trumny szlachetnego monarchy, którego ręka prawie przez 7 dziesiątków lat kierowała losami monarchii.

Łaska Najwyższego, która go we wczesnym wieku młodzieńczym na tron wyniosła, udzieliła mu też siły niezłomnej i nieugiętej, wśród najcięższych cierpień ludzkich aż do wieku sędziwego, pełni obowiązków, jakie mu nakazywał wysoki urząd monarchy i gorąca miłość dla swego ludu.

Jego mądrość, jego rozum i jego opieka ojcowska stworzyły trwałe podstawy spokojnego współzycia i swobodnego rozwoju, i wśród ciężkich chwil i niebezpieczeństw przez złe i dobre dni prowadziły Austro-Węgry przez czas długi i błogosławiony w pokoju na szczyty potęgi, na których dziś w związku z wiernym sprzymie-

rzeńcem trwa w walce przeciw swym wrogom.

Jego dzieło trzeba prowadzić w dalszym ciągu.

W burzliwym czasie wstępuje na czcigodny tron przodków moich, który pozostawił mi dostojny strój w niezmniejszonym blasku.

Cel jeszcze nie osiągnięty. Jeszcze nie złamany obłęd nieprzyjaciół, którzy rządzą, że bezustannymi atakami zwalczają, a nawet zniszczyć mogą moją monarchję i jej sprzymierzeńców.

Ja i mój naród jesteśmy zgodnie zdecydowani walczyć dalej, aż do osiągnięcia pokoju, który zabezpieczy istnienie mojej monarchii i zagwarantuje trwałe podstawy do niezamąconego rozwoju.

W pełnym dumy zaufaniu jestem pewny, że bohaterska moja armia, oparta na ofiarnej miłości ojczyzny moich ludów i w wiernym braterstwie broni z wojskami sprzymierzonymi, w dalszym ciągu przymocy Bożej od pierać będziemy dalej wszelkie ataki aż do osiągnięcia zwycięskiego zakończenia wojny.

Niezwruszoną jest również moja wiara, że monarcha, której stanowisko mocarstwowe tkwi od dawien dawna w niezachwianych i niebezpieczeństwach stwierdzonej nierozdzielnej wspólności losów, łączących oba jej państwa, wyjdzie z wojny zahartowana nawewnątrz i nazewnątrz, że moje ludy, które ożywione myślą współzycia i najgłębszą miłością ojczyzny, jednoczą się dziś w ofiarnej obronie nieprzyjaciela zewnętrznego odnowienia i odmłodnienia, ku doprowadzeniu obu państw monarchii wraz z włączonymi krajami Bośni i Hercegowiny, do rozkwitu wewnętrznego, do najwyższego rozwoju i wzmocnienia.

Błagając Nieba o łaskę i błogosławieństwo dla mnie, dla mej rodziny, dla moich ukochanych ludów, przysięgam przed Najwyższym, że dobrem, pozostawionem mi przez przodków moich wiernie zarządzać będę.

Uczynię wszystko, aby straszliwe ofiary wojny w jaknajszerszym czasie uleczyć, ciężko poszwankowane błogosławieństwa pokoju przywrócić moim ludom, jak tylko pozwoli na to honor i naszemu orężu, warunki żywotne moich państw i ich wiernych sprzymierzeńców i nacisk naszych nieprzyjaciół.

Dla moich ludów chcę być sprawiedliwym i miłościwym władcą. Ich swobody konstytucyjne i inne przywileje utrzymam i strzedz będę równouprawnienia wszystkich ludów. Usiłowaniu mojem nieustrudżonem będzie popierać moralnie i duchowo dobro moich ludów, ochraniać wolność i porządek w moich państwach, zapewnić wszystkim członkom społeczeństwa owoce pracy uczciwej.

Jako cenny spadek moich przodków obejmuję przywiązanie i wewnętrzne

cesarza w głowę. Na podziękowanie Bogu za ocalenie Franciszek Józef wystawił w Wiedniu wspaniały kościół „Votivkirche“.

W r. 1855 zaślubił cesarz księżniczkę bawarską Elżbietę.

Niebawem nastąpiły klęski. Nieszczęsna wojna z Włochami i Francją, porażki pod Magentą i Solferino (1859) pozbawiły Austrię Lombardji. Zatargi z Prusami trwające od wojny duńskiej (1864) doprowadziły do wojny z Prusami i Włochami (porażka pod Sadową w 1866 r.), skutkiem której Austria utraciła Wenecję, a równocześnie hegemonję w Rzeszy niemieckiej na rzecz Prus, straconą zupełnie po kampanji niemiecko-francuskiej (1870 i 1871).

Jednakże w ślad za tem nastąpiła reorganizacja wewnętrzna państwowa w duchu konstytucyjno-liberalnym. Węgry otrzymały niepodległość, związane z Austrią jedynie unią osobistą, inne prowincje (pomiędzy innymi Galicja) szerszą lub węższą autonomię.

Dnia 7 października 1879 r. doszło do skutku przymierze niemiecko-austriackie, trwające do dnia dzisiejszego a w parę lat później „potrójne przymierze“ z Włochami.

W tych czasach dotknęły cesarza Franciszka Józefa dwa ciężkie ciosy rodzinne: śmierć jedynego syna i następcy tronu arcyksięcia Rudolfa, który zginął w tragiczny sposób wraz z baronową Veczerą w zamku Meyerling (1889 r.), a w roku 1898 skon cesarzowej Elżbiety, którą zaszytył w Genewie anarchista włoski Lucheni. Wobec tego obchód 50-lecia rządów był się wcihości.

Pokój europejski trwał dalej.

Począwszy od roku 1914 sędziwego cesarza spotykał cios za ciosem. W czerwcu 1914 r. zamordowany został w Serajewie następcą tronu, arcyksiążę Franciszek Ferdynand, wraz z małżonką przez członka „ochrony“ serbskiej, Principa. Pociągnęło to za sobą wybuch wojny z Serbią, a następnie wybuch wojny światowej. W następnym roku cesarz przecierpiał zerwanie przymierza z Włochami i wybuch wojny z tem państwem. Wreszcie ostatnim ciosem, który musiał przeżyć, był niedawny zamach na prezesa ministrów austriackich, hr. Stürgkha.

Nie sądzonem było sędziwemu Monarsze przeżyć tej okropnej wojny...

„Neues Wiener Journal“ podaje następujące szczegóły:

W kwietniu r. 1914 Franciszek Józef silnie zaślabł na katar, do którego wkrótce przyłączyło się zapalenie oskrzeli i szczytu prawego płuca. Wyzdrowiawszy, udał się 27 czerwca do Ischlu na odpoczynek, owacyjnie witany na dworcu przez ludność wiedeńską.

Ale już następnego dnia nadeszła do Ischlu straszna wiadomość o zamachu w Serajewie — i cesarz spędził w swym ulubionym zamku zaledwie 24 godziny, musiał wracać na uroczystość pogrzebu zabitego następcy tronu.

Dnia 7-go lipca znowu powrócił do Ischlu — po raz ostatni — gdyż wskutek wybuchu wojny z Serbią opuścił tę miejscowość dnia 30-go lipca, udając się do Schoenbrunn.

Stamtąd wydał manifest, który „N. Wiener Journal“ nazywa najlepszym jego portretem.

„Było mojem najtęskniejszym życzeniem — mówił cesarz — poświęcić dziełom pokojowym lata, które z łaski Bożej jeszcze mi zostały i ustrzedz swoje ludę od ciężkich ofiar i ciężarów wojny. Wyroki Opatrzności postanowiły inaczej“.

Marzeniem cesarza było udać się na widowinę wojny. Powstrzymano go od tego kroku ze względu na wiek sędziwy. Ale za to cesarz przez cały czas wojny pracował od wczesnego rana aż do wieczora w swoim gabinecie, kazał się informować o wszelkich wydażeniach w kraju i na froncie i we wszystkich ważniejszych wydarzeniach wypowiadał swoje rozstrzygające słowo.

Główny dowódca armii, arcyksiążę Fryderyk, arcyksiążę następcą tronu Karol Franciszek Józef, szef sztabu jeneralnego von Conrad wielokrotnie się ukazywali w Schoenbrunnie na długich audjencjach, aby szczegółowo informować cesarza o położeniu.

Cesarz Franciszek Józef zmarł w swej pracowni, siedząc w fotelu.

O zgonie doniesiono niezwłocznie cesarzowi Wilhelmowi do głównej kwatery. Ceremoniał i dzień pogrzebu nie są jeszcze ustalone, lecz prawdopodobnie zwłoki dzisiaj w nocy będą wystawione w kaplicy zamkowej na widok publiczny, a sobotę będą złożone w podziemiach u Kapucynów.

O przebiegu choroby monarchy donoszą jeszcze, że lekarz przyboczny dr. Kerzl stwierdził przed trzema tygodniami zmianę głosu cesarza oraz, że podniebienie było lekko obłożone. Cesarz jednakże nie chciał ani słuchać o ochranianiu się. Po kilku dniach pojawił się lekki kaszel, potem monarcha czuł się zupełnie zdrowym. Uporczywy ten katar jednakowoż budził u lekarzy poważne obawy. Po raz pierwszy zmiana temperatury pojawiła się pod koniec zeszłego tygodnia, cesarz jednak pomimo to nie przestał udzielać audjencji.

W nocy, z poniedziałku na wtorek, choroba rozwinęła się znacznie, tak że lekarze rano nie ludzili się już absolutnie. Cesarz wstał jednakże i udał się do swej pracowni, ale czuł, że siły go coraz więcej opuszczają. Puls i oddech również zaczęły budzić obawy. Około godziny 1 w południe osłabienie wzmogło się niespodzianie, a o godz. 2 nastąpił pierwszy atak sercowy, który lekarze zdolali złagodzić, atoli pozorne polepszenie nie trwało długo. Chory opadał z sił coraz więcej i przyjął Ostatnie Sakramenty św. O godz. 7 wieczorem nie ulegało już żadnej wątpliwości, że zbliża się koniec. Monarcha zmarł spokojnie, bez walki przedśmiertnej, 5 minut po godz. 9 wieczorem.

Nadzwyczajne wydanie „Wiener Ztg.“ donosi, że s. p. Franciszek Józef w otwartym wczoraj testamentie raczył skierować do swych narodów, armii i marynarki następujące słowa:

„Mym ukochanym narodom wypowiadam podziękowanie za wierną miłość, jaką okazywały Mnie i memu domowi w dniach szczęśliwych i chwilach utrapienia. Przeświadczenie o tem przywiązaniu błogiem napelniało uczuciem me serce i dodawało mi siły do spełniania ciężkich obowiązków regenta.“

Oby ten patriotyczny sposób myślenia zachowano i dla mego następcy! Wspominam również mą armię i flotę z uczuciem szczerzego podziękowania za ich dzielność i wiernę przywiązanie.

Ich zwycięstwa napawiają mnie dumą radosną, niezasłużone niedole bolesnym smutkiem.

Znakomity zapal, jaki zdawien dawna ożywiał armię i flotę, jak również obie strony krajowe, ręczy mi za to, że mój zastępca taksamo liczyć może na nie, jak ja“.

Echa 5 listopada.

W Rosji.

Donoszą tu z Petersburga: Rozprawy w kwestji polskiej w Dumie zakończyły się otwartem oświadczeniem się Polaków przeciw Rosji. W Dumie państwowej poseł Harusewicz, wypowiedziawszy się przeciw Niemcom, w imieniu wszystkich Polaków, wystąpił z najostrejszymi zarzutami przeciw Rosji. Dowodził on, że politycy Polacy stale wskazywali na groźbę niebezpieczeństwa wyrwania Rosji inicjatyw w rozwiązaniu kwestji polskiej. Rząd nie robił tylko milczał wciąż i milczał. Państwa centralne mogły wykorzystać milczenie rządowej Rosji i wywołać wrażenie, jakoby tylko Niemcy były interesowane w kwestji polskiej. Rząd rosyjski powinien teraz wyrzec słowo że nie odda Polaków na ofiarę.

Bardzo jeszcze ożywiony przebieg wywołała kwestja polska w Radzie Państwa. Tu przedewszystkiem Szembek w zastępstwie przebywającego w Sztokholmie hr. Wielopolskiego, złożył dłuższe oświadczenie, w którym powiedział, że dopóki Rosja była w posiadaniu Polski, ograniczyła się tylko do obietnic. Zaledwie Polskę wzięły Niemcy, z bajeczną szybkością powstały

polskie szkoły, polski samorząd i polski uniwersytet. Rosja tymczasem nie chciała nawet znieść prawnych ograniczeń Polaków. Zawsze wskazywaliśmy rządowi rosyjskiemu na niebezpieczeństwo całkowitej utraty Polski. Rząd był niemy. Niech teraz rząd próbuje naprawić ten błąd.

Następnie zabrał głos były minister Szczegółowitow i powiedział, że Polacy powinni mieć ufnosć do Rosji. Przecież Polacy są Słowianami. Z tego też powodu jedynym ich zbawcą i jedynym opiekunem może być tylko cesarz wazchrovyjski i król polski, którym jest car całej Rusi. Polacy nierozdzielnie związani są z państwem rosyjskiem.

Pogrzeb zwłok Sienkiewicza.

W środę przed południem odbył się w Vevey pogrzeb zwłok Henryka Sienkiewicza przy licznych bardzo udziale gości żałobnych. Zapowiedziana deputacja polska z Warszawy nie zdążyła przybyć do Vevey. Wszystkie polskie stowarzyszenia w Szwajcarii przysłały delegacje.

Szwajcarska rada związkowa wyraziła rodzinie zmarłego swoje współczucie w telegramie kondolencyjnym Ojciec św. wyraził swoje współczucie polskiemu Komitetowi pomocy w Vevey.

W pogrzebie wzięli pomiędzy innymi udział: przedstawiciele poselstw: niemieckiego i austriacko-węgierskiego, członkowie polskiego Komitetu pomocy w Vevey oraz konsulowie Anglii, Francji i Rosji.

Kościół był przepelniony; w uroczystości pogrzebowej brało udział przeszło 1000 osób. Większość stanowili Polacy, którzy przybyli głównie ze Szwajcarii i Francji, ale także z innych krajów, o ile na to pozwoliły stosunki wojenne. Pierwsze ławki w kościele przeznaczono dla przedstawicieli dyplomatycznych oraz dla urzędów polskich deputacji. Uroczystość żałobna rozpoczęła się odegraniem marsza żałobnego Szopena, następnie śpiewacy polscy zaintonowali pieśń „Boga Rodzica“. Po Ewangelii św. odczytano telegram Ojca św. Mowę żałobną wygłosił ks. Gralewski z Warszawy, w wymownych słowach sławiąc żywot i zasługi wielkiego obywatela i pisarza.

Żydzi w przyszłej Polsce.

O interesach żydowskich w przyszłym państwie polskiem — pisze „Gazeta 2 grosze“ — rozprawiają już obecnie nie tylko żydzi w Królestwie, ale i zagranicznicy — w Niemczech i Austrii. W ostatnim numerze (267) żargonowego „Warsz. Tgbltu“, znajdujemy ciekawe wiele szczegółów o stanowisku żydów zagranicznych do sprawy żydowskiej w Polsce. W ostatnim zeszycie niemieckiego pisma żydowskiego „Neue Idische Monatshefte“ wystąpił dr. Adolf Friedman z artykułem p. t. „My i żydzi wschodni“, w którym nawołuje wszystkich żydów niemieckich, aby w sprawie tej zjednoczyli się na gruncie następującego „minimalnego programu“.

„Żądamy — pisze dr. Fr. — aby konstytucja polska zabezpieczała równoprawienie wszystkim mniejszościom narodowym, narówni z Polakami, a więc i równoprawienie dla żydów. Prawo w kraju polskim winno dawać ochronę odrębności religijnej i kulturalnej żydów w takim rozmiarze, w jakim żydzi sami chcą ją zachować. Prawo to musi odrzucać każdy środek przymusowy kolonizacji i unikać wszelkich środków do germanizacji żydów, kategorycznie odrzucać wszelkie przepisy o emigracji, w szczególności o zamknięciu granicy i dokładnie wyjaśnić pogląd publiczny na wyższe instytucje urzędowe i rolę urzędników“.

Z dalszego ciągu artykułu dr. Friedmana dowiadujemy się ciekawie wiele rzeczy. Mianowicie, że jeszcze w lutym r. b. odbyła się w Warszawie narada asymilatorów, neo-asymilatorów, bundzistów, syonistów, nacjonalistów i chasydów.

Na naradzie tej asymilatorzy złożyli deklarację, w której zasadniczo oświadczyli się za asymilacją żydów w duchu polskim, ale jednocześnie zamieszczają zastrzeżenie mocno zmie-

nające charakter tego „oświadczenia“ Asymilatorzy oświadczyli się za „narodową kulturalną żydowską radą naczelną, zagwarantowaną prawnie i konstytucyjnie“.

Rada ta będzie organem zajmującym się wychowaniem i rozwojem kulturalnym młodzieży żydowskiej w języku i w duchu, w jakim domagać się będą sami żydzi. Ogólnikowo, ale dość zrozumiale. Najciekawszem zaś jest to, że o uchwale tej nic nie wspominał miejscowy organ naszych „asymilatorów“.

Również i żydzi w Austrii zajmują się sprawą przyszłości żydów na ziemiach polskich. W tymże numerze „Warsz. Tgbltu“ znajdujemy następującą wiadomość:

„Na konferencji syjonistycznych mężów zaufania z całej Austrii przyjęto rezolucję, która głosi, że komitet wykonawczy organizacji syjonistycznej ma przedsięwziąć kroki ku zatroszczeniu się, by przy reorganizacji ustroju Galicji zastrzeżone była prawa żydów jako osobnej grupy narodowej i aby stworzone dla nich specjalną kurję narodową“.

Dotychczas żydzi w Galicji jak i wogóle w państwie austro-węgierskiem nie uznani są prawnie za odrębną narodowość. Podobne uznanie dałoby im takie prawa, jakie posiadają Rusini i Chorwaci, których język posiada określone prawa, w sądach, urzędach i w szkole.

Z widowni wydarzeń.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Urzędowo donoszą dnia 24-go listopada.

Wschodni teren walk:

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Nie było większej czynności bojowej.

Front wojsk generała-pułkownika arcyksięcia Józefa.

W równinie włoskiej wojska generała piechoty von Falkenhayna zbliżają się do rzeki Alt.

W zachodnim kącie Rumunii przełamano opór nieprzyjaciela. Zajęto Orsowę i Turn Severin.

Zachodni teren walk:

Front armii generała marszałka polnego ks. Albrechta wirtemburskiego.

W luku Ypern i Wytschaete ożywiła się chwilami czynność ogólna.

Front wojsk generała-feldmarszałka Ks. Rupprechta Bawarskiego:

Na północ od Ancre rozpoczęto po południu gwałtowny ogień, który się przeniósł i na brzeg południowy. Ataki angielskie nie doszły w żadnym miejscu do naszych pozycji. Przeważnie zlamaly się już w ogniu zaporowym z wielkimi stratami.

Przy lesie St. Pierre i Vaast i na południe od Sommy aż w okolicy Chaumes wrzala przy przejrystem powietrzu gwałtowna walka artyleryjska.

Bałkański teren walk.

Grupa wojsk generała marszałka polnego v. Mackensena:

Na prawem skrzydle frontu w Dobrudży odrzucono atakiem wojsk bułgarskich siły rosyjskie z terenu przed naszymi pozycjami. Również w innych miejscach armii ożywiła się czynność bojowa.

Front macedoński.

Pomiędzy jeziorem Prespa a Cer na kilkakrotny ogień artyleryjski. Częściowe ataki nieprzyjaciela w stronie północno zachodniej od Monastyr i pod Makowem nie powiodły się.

Pierwszy general kwatermistrz v. LUDENDORFF.

Cesarz austriacki Karol.

WIEDEN, 23-go listopada. (BTW). „Wiener Zeitung“ w wydaniu nadzwyczajnem podaje odręczne pismo cesa-

rza Karola z dnia 21 listopada do prezesa ministrów dr. von Koerbera, w którym donosi mu o objęciu rządów i o zatwierdzeniu członków ministerstwa spraw zagranicznych, a zarazem leca mu wydanie proklamacji „Do moich narodów”.

O koronację króla Węgier.

BERLIN, 24 listopada (BTW). Korespondent „Lokalanzeiger” donosi z Budapesztu: Współpracownik dziennika „Az Est” odbył konferencję z szeregiem osób, biorących czynny udział w życiu politycznym. Hr. Khuen Hedervary ubolewał, że król nie zdołał dożyć do chwili zawarcia pokoju, i wyraził pogląd w sprawie koronacji, że musi ona, choćby nawet z pominięciem pewnych stron zewnętrznych, nastąpić jaknajprędzej. Apponyi oświadczył, iż zmarły król był zbyt potężną indywidualnością, by uczcić go było można objawami banalnymi. W sprawie przysięgi Apponyi wyraził konieczność bezwzględną, a jeżeli zajdzie potrzeba to nawet z ograniczeniem pewnych form zewnętrznych, dokonania koronacji. Węgrom potrzeba zawsze, a szczególnie w tych ciężkich czasach ukoronowanego króla. Hr. Aladar Zichy jest również za jaknajszerszą koronacją. O prawo państwowych następstwach zmiany panującego profesor uniwersytetu, Knetti, oświadczył jednemu ze współpracowników dziennika „Vilag”: Z chwilą śmierci króla nowy król już jest na tronie. Koronacja nie jest tedy warunkiem wstępnym do rządzenia, uzupełnia jednak władzę królewską i jest nieuniknionym dodatkiem do jej sprawowania. Koronacja nowego króla może być tedy przedsięwzięta bez żadnych przeszkód, a wszystko przemawia za tem, że będzie ona dokonana bezwzględnie inter arma”.

Żałoba w monarchii austrijskiej.

WIEGŃ, 24 list. (BTW). Dzisiaj zrana nastąpiło zaprzysiężenie armii austrijskiej na wierność nowemu monarche. Orkiestry wojskowe przestały wygrywać. Osobom wojskowym zabronione zostało uczęszczać do teatrów i na koncerty. Teatry będą dzisiaj i jutro oraz pojutrze podczas przeniesienia zwłok cesarza Franciszka Józefa przamykane. Na gmachach urzędowych zwieszają się chorągwie żałobne. W kaplicy na Burgu odprawiono dzisiaj i wczoraj msze żałobne za duszę zmarłego monarchy. W dniu pogrzebu będą o oznaczonych przedtem godzinach bity wszystkie dzwony w całej monarchii. Dnia tego zawieszono zostaną we wszystkich uczelniach Austrii wykłady. Na posiedzeniach magistratów, zwołanych ad hoc postanowiono, aby w dniu żałoby nie urządzano żadnych przedstawień, aby zamilkła muzyka i aby nie prowadzono rozpraw sądowych.

Protest niemiecki.

BERLIN, 24 list. (BTW). Jak donosi poseł grecki, doniósł francuski wódz naczelny zjednoczonej floty koalicji na wodach greckich posłom Niemiec, Auersto-Węgier, Turcji oraz Bułgarii, ażeby opuścili Grecję natychmiast wraz ze swym personelem.

Rząd niemiecki zaprotestował wobec Grecji i wszystkich państw neutralnych oraz wobec Francji i Anglii przeciwko takiemu znieważeniu praw międzynarodowych i przeciwko pogwałceniu Grecji w sposób jak najostrzejszy.

Odjazd posłów mocarstw centralnych.

ATENY, 22 list. (BTW). Biuro Reutersa donosi: „Posłowie nieprzyjacielscy wraz z swem otoczeniem udali się na parowcu greckim „Mykali” do Kallii. Z masztów zwieszały się flagi nieprzyjacielskie. Odjazd odbył się spokojnie.

Sprawa zatonięcia „Britannica”.

BERLIN, 24 list. (BTW). Urzędowo donoszą: „W angielskiej izbie niższej przedstawiono zatopienie rzekomo przez niemiecką łódź podwodną parowca lazarowego „Britannica”, jako akt nie-

ludzkiego barbarzyństwa, sprzeciwiający się prawu narodów. Wobec tego stwierdza się, że parowca „Britannica” nie zatopiła niemiecka łódź podwodna.

Szef sztabu admirałskiego.

Zatopione statki.

BERNO, 24 listopada (BTW). Parowiec grecki „Joannis” o pojemności 3,828 tonn został storpedowany przez łódź niemiecką.

LONDYN, 23 list. (BTW). Lloyds donosi, że nurkowiec niemiecki zatopił parowiec angielski „Brierton”.

Jagow ustępuje.

Jak się dowiadujemy, sekretarz urzędu zewnętrznego v. Jagow podał się do dymisji, ze względu na swe zdrowie. Jako jego następcę wymieniają podsekretarza Zimmermanna.

Ustępujący sekretarz stanu v. Jagow rozpoczął swą karierę w roku 1888 jako referendarz rządowy w Opolu. W roku 1895 przeszedł do urzędu spraw zagranicznych i jako stache ambasady został posłany do Rzymu. Z biegiem czasu powracał tam jeszcze kilka razy, najpierw jako drugi, potem jako pierwszy sekretarz ambasady i ostatecznie w roku 1909, jako ambasador niemiecki przy dworze włoskim. Na stanowisku tem pozostał aż do stycznia 1913, gdzie po śmierci v. Kiderlen Wächtera został mianowany sekretarzem stanu w urzędzie spraw zagranicznych.

Domniemany następcą v. Jagowa podsekretarz stanu w urzędzie spraw zagranicznych rzeczywisty tajny radca Zimmermann rozpoczął swą karierę dyplomatyczną w roku 1892 jako człowiek konsulatni niemieckiego w Chinach i tam odznaczył się w czasie zaburzeń w roku 1900. Po powrocie z Chin wstąpił jako stały współpracownik do urzędu spraw zagranicznych, gdzie z czasem zajął stanowisko naczelnego oddziału politycznym. W roku 1911 Zimmermann został podsekretarzem stanu i na tem stanowisku pozostaje aż do tego czasu. Już swego czasu po śmierci sekretarza stanu Kiderlen-Wächtera, wymienia go, jako następcę na stanowisko, które ostatecznie jednak dostało się v. Jagowowi. Czy przypuszczenia teraźniejsze będą miały więcej powodzenia, okaże się niezawodnie w czasie jak najbliższym.

Z dnia na dzień.

Z Sosnowca.

Dn. 25 XI.

Nabożeństwa.

Porządek nabożeństw będzie następujący: Msze św. o godz. 6, 8, o 9 uczniowska i o 10-ej rano. Suma o godzinie 11-ej. Nieszpory o 3-ej i pół popołudniu.

W innych parafjach miejscowych nabożeństwa o zwykłych godzinach.

— „Gospoda Mieszczańska”. W dniu 21 b. m. odbyło się organizacyjne zebranie założycieli nowego Stowarzyszenia p. n. „Gospoda Mieszczańska w Sosnowcu”. Stowarzyszenie to ma charakter klubowy i zamierza zgrupować będący w rozsypce liczny żywioł drobno — mieszczański naszego miasta.

Wybrany przez organizacyjne zebranie tymczasowy Zarząd Gospody stanowią pp.: Bienkowski Stanisław, Drzewiecki Stanisław, Filipczyński Wiktor, Kuliński Andrzej, Kiepara Franciszek, Koźmiński Feliks, Janson Feliks, Siłuszek Feliks, Stachlewski Dionizy, ksiądz Mazurkiewicz Kazimierz, Rychter Zygmunt i Zdebich Karol.

Do Komisji Rewizyjnej: pp. Dmochowski Stanisław, Frydrych Aleksander i Piętka Ludwik.

— U Lekarzy. W dniu 25 b. m. o godz. 4 i pół po południu w lokalu własnym (Dom Ludowy Jasna 23) od-

będzie się zwyczajne posiedzenie Tow. Lekarskiego Zagłębia Dąbrowskiego o czym Zarząd podejmuje do wiadomości swoich członków.

— Spis wszystkich przedsiębiorstw i sklepów. Policja miejska przystąpiła do dokładnego spisu wszystkich sklepów i przedsiębiorstw z oznaczeniem czasu, od którego zostały otwarte lub funkcjonują.

— Kursy buchalteryjne F. Sikorskiego w Sosnowcu Polna 13 przyjmują zapisy kandydatów na nowe komplety do dnia 1 grudnia r. b. Zapisy codziennie.

— Zabrukowanie ulicy. Cała przestrzeń nowo utworzonej ulicy od mostu na Brvnicy w kierunku Starososnowskiej utrzymuje bruk granitowy kostkowy.

— Pociągnięcie do odpowiedzialności. Kilku obywateli Starego Sosnowca za nieutrzymywanie w należytej porządku nieruchomości, pociągnięto do odpowiedzialności, kilku zaś skazano na grzywnę 10 marek.

— Na nadchodzące święta. Niektórzy kupy poczęli na nadchodzące święta przyozdabiać wystawy sklepowe podarunkami gwizdkowymi.

— Transport bydła. We czwartek nadszedł transport jałowiny w liczbie 47 sztuk, z którego dla Sosnowca przypadło sztuk 12. Trzoda chlewna, zakupiona przez firmę B. ci Frankowskich odesłana została wprost do Warszawy.

— W kwestji mięsa monopolowego. Otrzymujemy wiarogodną wiadomość w kwestji sprzedaży mięsa monopolowego w Częstochowie (wołowina 80 fen., a wieprzowina 90 fen. zwróciły uwagę władz miejskich, które wkrótce dzielić będą mięsem z ubitego bydła lub trzody czy to komi tet żywnościowy czy też rzeźników z prawem sprzedaży po ściśle wyznaczonych cenach i pod kontrolą. Jak bydła tak i trzody nie będzie można nabywać w żywym stanie. Niezależnie od tego firma B. ci Frankowskich z dużym nakładem otwiera wkrótce wielką masarnię przy rzeźni miejskiej w Będzinie, a wyroby będą sprzedawane li tylko sklepom Komitetów żywnościowych, po cenach wyznaczonych.

— Dlaczego? W ubiegły piątek sprzedawca węgla w składach Sosnowieckiej T wa odmawiał przyjmowania bonów za węgiel, żądając zapłaty w rublach lub markach.

Z Będzina.

+ Komitet obchodu żałobnego, zawiadamia, że nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. Henryka Sienkiewicza odbędzie się w poniedziałek dnia 27 listopada o godz. 10 rano. Ponieważ oprócz miejscowych szkół i delegacji Towarzystw spodziewany jest większy napływ publiczności, ze względu na porządek i bezpieczeństwo ogólne, Komitet Obchodu prosi Towarzystwa i cechy, chcące wziąć udział w nabożeństwie, o wcześniejsze zgłoszenie się dla otrzymania odpowiednich odznaczeń do lokalu R. M. O. o godz. 4-ej po południu w sobotę.

+ Sprawozdanie kasowe z przedstawienia dziecięcego „Wieczór Baśni”

w Będzinie d. 11 1916 r. na korzyść ochrony św. Stanisława Kostki. Dochód: Ze sprzedaży biletów 356 rb. 75 kop., z programów 50 rb. 40 k., 10 mk. 10 fen., 10 kor., z pocztówek 19 rb. 19 k., 13 mk. 7 fen., 3 kor. 10 h., z szatni 5 rb. 80 kop. Razem 432 rb. 14 k., 23 mk. 17 fen., 13 kor. 10 hal. Rozchód: Za wynajęcie sali światło 51 rb. 45 k., za pocztówki, afisze, programy i charakterystykę 54 rb. 65 k., kostjumy, urządzenie sceny i drobne 63 rb. 39 kop. Razem 169 rb. 49 kop. Czysty dochód 262 rb. 65 k., 23 mk. 17 fen. 13 kor. 10 hal.

+ Meldowanie strat rolnych. Magistrat zawiadomił, że w dniu 24 i 25 listopada w kancelarii majątku Gzichów mogą być meldowane straty rolne poniesione z powodu wojny. Kancelaria otwarta jest od godz. 9 do 12 rano i od 2 do 6 popołudniu.

Z Dąbrowy.

+ Uczczenie ś. p. Henryka Sienkiewicza. W dniu 21 listopada r. b. odbyło się w miejscowym kościele w obecności młodzieży ze wszystkich miejscowych szkół oraz licznie zebranej inteligencji nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Henryka Sienkiewicza. Przed ustawionym katafalkiem duchowieństwo odśpiewało pieśń obrzędową. Podczas nabożeństwa wykonane były pieśni solowe.

Więści ze stolicy.

□ Związek Stowarzyszeń polskich w Warszawie. Dn. 24 b. m. w lokalu Warsz. Tow. Wioślarskiego (Foksal 19) odbyło się organizacyjne zebranie Związku Stowarzyszeń polskich, zalegalizowanego przez władze. Szesnastu stowarzyszeń warszawskich zadeklarowało przystąpienie do związku, dalsze zrzeszenia przyjmowane będą po zorganizowaniu się związku. Celem związku jest wzajemna pomoc ekonomiczna i społeczna stowarzyszeń warszawskich. Do związku przyjmowane być mogą tylko zrzeszenia polskie, liczące nie mniej, niż 50 członków, które reprezentowane będą w Związku jak następuje: stowarzyszenie liczące 50 do 300 członków mieć będzie 1 delegata, 301 do 750 członków 2 delegatów, 751 do 1500 członków 3 delegatów i na każdy następny tysiąc członków po jednym delegacie.

□ Statystyka loteryjna. Biuro loterii R. G. O., zamykając swe czynności związane z pierwszą loterią krajową opracowało ciekawą statystykę popytu na losy loteryjne w różnych miejscowościach kraju. Najbardziej rozchazardowała się na ową pierwszą loterię Warszawa, w których na 1000 mieszkańców grało na loterii 52. Za stolicą poszedł powiat warszawski, gdzie na 1000 mieszkańców przypada 40 losów, czyli 200 biletów, t. j. jeden bilet przypadł na 5 osób. Najmniejszy odsetek dała natomiast z większych miast Ostrołęka, gdzie na 1000 mieszkańców sprzedano 6, Łęczycza 6, Przasnysz, Okręg Łódzki 11, głównie miejscowości więcej nawiedzone przez klęski wojny. Ponieważ loteria obok zysku osobistego graczom dała pewien

Zawiadomienie!

Niniejszym podajemy do wiadomości, że sensacyjny kino-dramat p. t.

OCHRANA

warszawska i jej tajemnice

z udziałem: Haliny Bruczówny, Kazimierza Junoszy-Stępkowskiego, Józefa Węgrzyna, Aleksandra Zelwerowicza w głównych rolach, rozpoczniemy w najbliższych dniach demonstrować w Sosnowcu.

1626

Tow. „Sfinks”, Warszawa.

O dniu rozpoczęcia i miejscu pokazów nastąpią oddzielne zawiadomienia.

zysk krajowi śmiało twierdzić można, że ludność okolic zamożniejszych złożyła się na pomoc dla okolic zrujnowanych. Loteria zatem osiągnęła swój cel kosztem tych, którym los wogóle lepiej niż innym sprzyjał. Oni złożyli się na pomoc dla wydziedziczonych przez los.

Z kraju

Bez żydów. W Kielcach, Radomiu, Lublinie i Piotrkowie postanowiły wszystkie organizacje polskie nie wchodzić w żadne porozumienia z żydami przy nadchodzących wyborach do rad miejskich. „Warsz. Tgblt.”, który donosi o tem, zaznacza jednocześnie, że żydzi w Kielcach mogą liczyć na zdobycie więcej, niż jednej trzeciej miejsc w radzie, o ile tylko pójdą solidarnie i przejmą się „interesem żydostwa”. Ten kastrój separatystyczny w stosunku do żydów we wszystkich miastach okupacji austriackiej jest charakterystycznym wielce objawem.

Zjazd żydowski. W tych dniach odbył się w Piotrkowie według doniesień pism żargonowych zjazd przedstawicieli żydowskich komitetu pomocy z powiatów piotrkowskiego i radomskiego. Na zjeździe tym poszczególni delegaci dawali sprawozdania z działalności komitetów pomocy i o położeniu ludności żydowskiej w poszczególnych miastach. Oprócz tego radzono na zjeździe i o innych sprawach o czym świadczą uchwały przekazane delegatom na ogólny zjazd żydowskich komitetów ratunkowych, które odbędą się w Lublinie 26 b. m. Mianowicie na zjeździe tym poruszona ma być sprawa stworzenia pisma dla obrony „interesów żydowskich”.

Z Suwałk donoszą do „Momentu”: Świeżo ogłoszono rozporządzenie urzędowe, w którym powiedziane jest, iż wobec zaszytych kilkakrotnie faktów, że całe wsi odmówiły dostarczenia robotników do robót polnych, pomimo żądania urzędowej komisji gospodarczej, wsi takie będą karane grzywnami, gdyż postępowanie ich wyraża szkodę publiczną.

Urząd pośrednictwa pracy

w Sosnowcu 1268

ulica Dęblińska Nr. 11 (Iwangródzka) ma zajęcie

dla: kucharek, służących, do wszystkiego, oraz potrzebuje dziewcząt do fabryki za granicę.

Wielkiej ilości robotników kopalninych, do tutejszych kopalni, a mianowicie pomocników (szleprów).

Zarobek dla silnych ludzi ponad 17 lat rb. 2,50 dla hamowaczy i ciska-czy rb. 1,70 dziennie.

Żywność po takich cenach z magazynów kopalnianych i mieszkanie na kopalni.

Tamże poszukują pracy w kraju

Pomocnicy do biura, ślusarze maszynowi, stróż, tokarz, parobek do koni, cieśle, szwaczki, zecer do drukarni, praczki, dziewczęta do wszystkiego i do dzieci, kucharki, inteynier.

Wygrane

Król Saskiej Loterii Krajowej

Losy 1/100 1/50 1/25 1/10 1/5 1/2 1/1 1442
Mk. 5 — 10 — 25 — 50 — za klasę
Clagnienie I-iej klasy 6 i 7 grudnia 1916 r.

wysyła
A. Zapf, Król. Kolektor LIPSK, Brühl 2.

Lekarz-dentysta

Anna Teichner-Lufispinger

Modrzejowska 41, róg Kościelnej, II piętro, dom p. Frydeckiego.

przyjmuje codziennie od 10 do 1-iej i od 3 do 7. W niedzielę i święta od 10 ej do 1-iej. 1629

Królewsko - Saska Loteria Państwowa

Clagnienie II klasy 6 i 7 grudnia 1916 r.

110.000 Losów 55.000 wygranych
 w Sumie Rubli

20801000

Ewentl. Główne Wygrane

800.000
500.000
450.000
400.000
 Specjalne
 300.000
 500.000
 200.000
 150.000
 100.000

Cena losu do II klasy:

1/100 1/50 1/25 1/10

Pełne Losy ważne do wszystkich klas

1/100 1/50 1/25 1/10

WYSYŁKA

w pole.

Eduard Renz

Dresden A. Annenstr 33.

Bank Konto: Allg. Dtsch. Credit Anstalt 238

Potrzebni są
 natychmiast ślusarze obeznani z robotami około budowy obrabiarek, tokarze oraz wykwalifikowany traser do robót maszynowych. Zgłaszać się do fabryki W. Fitzner i K. Gamper w Sielcu. 1615-4-1

Potrzebny
 współnik z kapitałem 10.000 rubli do bardzo korzystnego interesu. Oferty sub. P. B w kanterze „Kurjera”. Będzin 1625-1-1

Skradziono
 kozę czarną, lewy bok biała łata z czarnymi centkami. Ktoby wiedział o zaginionej proszę zawiadomić lub odprowadzić za wynagrodzeniem. Będzin Szlachtużowa Szeibych. 1624-1-1

2 Fortepiany
 mało używane, lóżecko, kozetke, stolik do kart oraz różne rzeczy sprzedam. Starososnowiecka 68. 1631-1-1

Sprzedam
 wóz ulica Florjańska Nr. 29 Nowa-Pogoń. 1630-1-1

Zdolny
 kreślarz-konstruktor poszukuje odpowiedniej pracy. Wiadomość w „Kurjerze” 1621-1-1

Do Średniego Zakładu
 Naukowego poszukuje się nauczyciela języka niemieckiego z wyższym wykształceniem. Ewentualna ilość godzin 28. Wiadomość w „Kurjerze”. 1610-1-3

Kto życzy sobie wykwiutną robotę kuśnierską!
 Niech się zwróci do warsztatu kuśnierskiego W. B. Fiszel, Sosnowice Dęblińska Nr. 5 1634-1-12

Potrzebny zaraz chłopak do apteki
 w DABROWIE, ul. Królowej Jadwigi Nr. 15.
 Pierwszeństwo mają z aptek lub składów. 1623

Lekarz-dentysta A. Ingster
 przeprowadził się na ulicę Warszawską № 10 d. Pachtera.
 Przyjmuje codziennie za wyjątkiem niedziel od 9 i pół do 12 rano i od 2—7 wiecz.

M. LIPSCITZ, 1970
fabryka cholewek i wszystkich artykułów potrzebnych do szewstwa.
Żelazne towary, Import, Eksport,
 założona 1870, BERLIN N. O. 18, WASSMANNSTR. 28.
 Adres telegr.: „Leder Auswahl”. Telefon Aleksander Nr. 3055
 Poszukuje na tutejszą okolice odpowiednich osób do przejęcia filii w komis albo na własny rachunek jak również komiwojażerów, którym będzie dostarczona kolekcja próbek. Oferty uprasza pod powyższym adresem.

OJCÓW
Willa „SERDECZNA”
 Pokoje z całodziennym utrzymaniem od 4 rb. dziennie.
 1478 Pensjonat otwarty cały rok.

Chorzy, którzy cierpią na chroniczny kaszel, mogą zupełnie wyleczyć się o ile używają **FAGOSOL** 1623
 Po kilku dniach użycia FAGOSOLU, kaszel, załęglenia znikają. Lekarze zalecają FAGOSOL z dobrym skutkiem przy bronchicie, suchotach, kokluszku oraz astmie. FAGOSOL dostać można w aptekach i składach apt.

Kupię wielkie ilości:
Dębu, jesionu, olszy, sosny, osiki, topolu.
F. MAURCY MÜLLER, Tartaki. Lipsk. (Leipzig-Eutritzsch). 1506 1-1

KURSY BUCHALTERYJNE **Fr. SIKORSKIEGO.** 1628
 w Sosnowcu, ul. Polna 13, i w Dąbrowie, ul. Kr. Sobieskiego 5.
 Przyjmuje zapisy kandydatów na wykłady dzienne i wieczorne do 1 grudnia r. b, włącznie. Zapisy codziennie w Sosnowcu od 10—1-iej po poł. i od 8—9 wieczorem. W Dąbrowie w każdej perze dnia. Program na miejscu.

TEATR
„Zacisze” **ZA GZRECH MATKI** **„Noc poślubna”**
 Od wtorku 21 do poniedziałku 27 listopada. Nader bogaty i urozmaicony program! **„Noc poślubna”** farsa w 1 ym akcie W. B.
 Piękny dramat salonowy w 3 częściach.
 WYRÓB STALI — pouczająca natura.
 SZTUCZNE KWIATY — natura w kolorach.
 NIEBEZPIECZNA ŻONA — komiczne.
 JAK POCKSON ZOSTAŁ MĘŻEM — komedia.
 Początek przedstawienia w dnie zwykle o godz. 6, w sobotę o 5-iej w niedzielę o 2-iej po poł. Muzyka koncertowa.
 Muzyka koncertowa ściśle zastosowana do obrazu.